საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია
პირველწოდებულის სახელობის
ქართული უნივერსიტეტი

,, ცივი ომი ''

<u>მსოფლიოს უახლესი ისტორია</u>

ლექტორი : დაზმირ ჯოჯუა
სტუდენტი : ელენე ორჯონიკიძე

30/05/17

ტერმინი ,,ცივი ომი" - გამოხატავს XX ს–ის მეორე ნახევრის საერთაშორისო ურთიერთობათა ძირითად შინაარს, როცა მსოფლიოს ორ ძირითად პოლუსს შორის არც ომი იყო და არც მშვიდობა.

დაპირისპირების პირველი გამოვლინება იყო გერმანიის საკითხი

გერმანია მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ ოთხ საოკუპაციო ზონად დაიყო :

საბჭოთა, ამერიკულ, ბრიტანულ და ფრანგულ ზონებად)

1946 წლის შუა ხანებში ამერიკული და ბრიტანული ზონები გაერთიანდენ და მათ ,,ბიზონია'' ეწოდათ, მალევე მათ საფრანგეთი შეუერთდათ და შეიქმნა ,, ტრიზონია''

ბერლინის კრიზისი
1948-1949

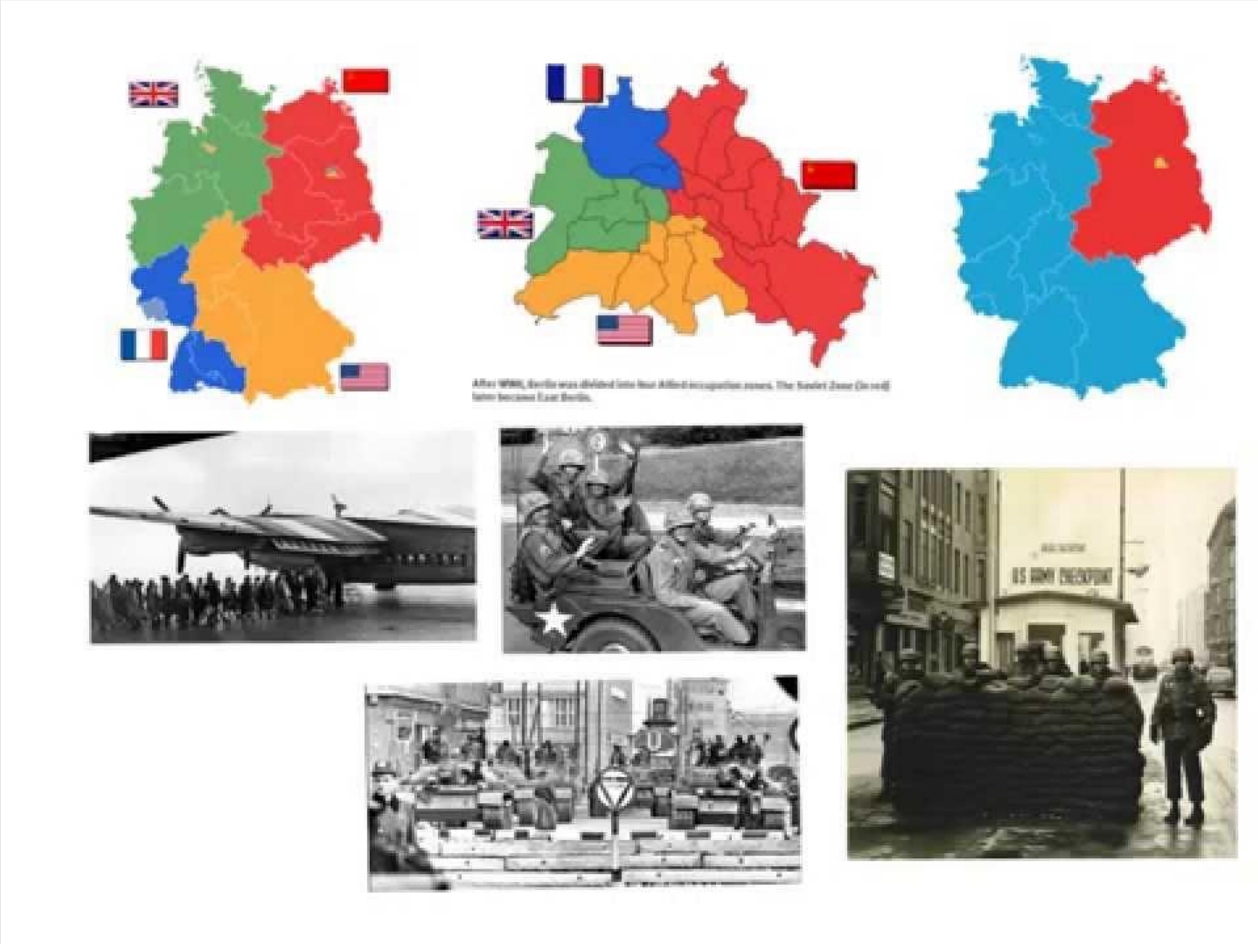

გერმანიის შემდგომ, ომის მიმდინარეობისას უამრავი ისტორიული მნიშვნელობის ფაქტი მოხდა, ეს იყო აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში პოსაბჭოთა კომუნისტური რეჟიმების დამკვიდრება (1945–48), კომუნისტური რეჟიმის დამყარება ჩინეთში (1949), კორეის ომი (1950-53), სსრ კავშირის მიერ უნგრეთის სამხედრო ოკუპაცია (1956), ბერლინის კედლის მშენებლობა (1961), კარიბის კრიზისი (1962), ვიეტნამის ომი, ჩეხოსლოვაკიის ოკუპაცია (1968) და სხვა.

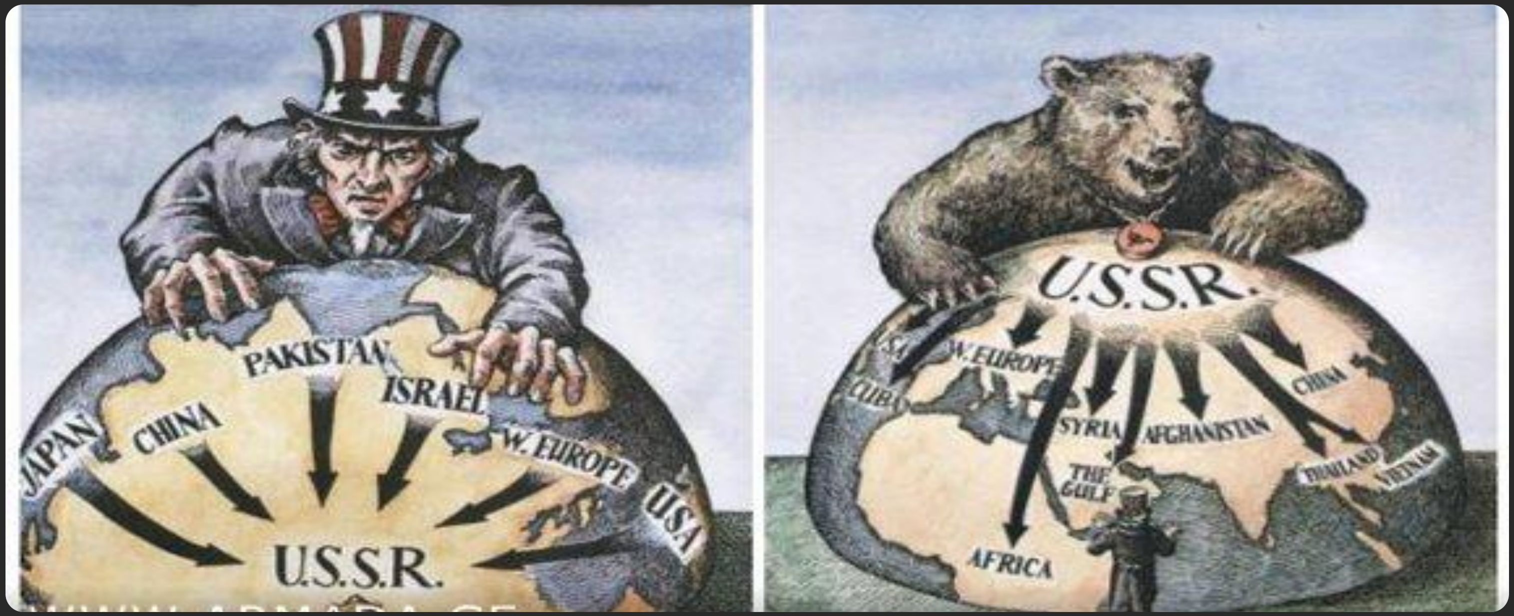

კორეის ომი

meore msoflio omis Semdgom
iaponuri okupaciisagan
ganTavisuflebuli korea faqtobrivad or
nawilad aRmoCnda gayofili: CrdiloeTs
akontrolebdnen prokomunisturi Zalebi
kim ir senis meTaurobiT, samxreTSi ki
mTavrobaSi prodasavluri Zalebi
movidnen, romelTac
li sin mani xelmZRvanelobda. qveyana
gayofili iyo 38 paralelis gaswvriv

1953wლის 27 ivliss xeli moewera samSvidobo xelSekrulebas, romelmac praqtikulad daakanona arsebuli viTareba. dResac ki es konfliqti ar aris sabolood gadawyvetili da koreis naxevarkunZuli or nawilad aris dayofili

სუეცის კრიზისი
1956-1957

სუეცის კრიზისი წარმოადგენს ცივი ომის პერიოდში განვითარებულ ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან მოვლენას, რომლის შედეგებმაც გავლენა მოახდინა ევროპის, ამერიკისა და ახლო აღმოსავლეთის სახელმწიფოების პოლიტიკაზე. ამ კონფლიქტმა, ცივი ომის პერიოდში, ამერიკის ერთისმხრივ და ბირტანეთ-საფრანგეთის მეორესმხრივ, ურთიერთობა

ეჭვ ქვეშ დააყენა. გაეროს უშიშროების საბჭოს ისტორიაში პირველად და უკანასკნელად „ამერიკის მიერ შეტანილ რეზოლუციას ვეტო დაადეს საფრანგეთმა და დიდმა ბრიტანეთმა“. ასევე ამ მოვლენამ დაასამარა ინგლისისა და საფრანგეთის ამბიციები ეწარმოებინათ მე-19 საუკუნის დროინდელი იმპერიული პოლიტიკა აზიის და აფრიკის ქვეყნების მიმართ

აბდელ ნასერს ხელისუფლების სათავეში მოსვლისას სამი მიზანი ჰქონდა:
ეგვიპტე გაეხადა დამოუკიდებელი ბრიტანეთისგან, შეიარაღებული იერიში მიეტანა ისრაელზე და გაეუმჯობესებინა ეგვიპტის ეკონომიკური მდგომარეობა ასუანის კაშხლის მშენებლობით. ნასერმა სსრკ–გან დიდძალი სამხედრო შეიარაღების შესყიდვა დაიწყო. სწორედ ეს გადხა ის მაპროვოცირებელი იმპულსი, რამაც სათავე დაუდო კონფლიქტის დაწყებას. ეგვიპტის შეიარაღება არ შედიოდა ბრიტანეთის ინტერესებში, ვინაიდან ეს ქვეყანა მისი იმპერიალისტური მემკვიდრეობის ნაწილი იყო. გარდა ამისა, მის ინტერესებში იყო სუეცის არხი – ის პრინციპული არტერია, რომლის მეშვეობითაც დასავლეთ ევროპას აზიიდან მიეწოდებოდა ნავთობი.

გამალ აბდელ ნასერი

ეგვიპტის მეორე პრეზიდენტი 1954 წლიდან მის სიკვდილამდე, 1970 წლამდე

მხარეთა ინტერესები

დიდმა ბრიტანეთმა და საფრანგეთმა გადაწყვიტეს კონფლიქტში ისრაელის ჩართვა. ისრაელს კონფლიქტში ჩართვის თავისი მიზეზები ჰქონდა. მას სურდა ღაზას სექტორის და სინაის ნახევარკუნძულის დაკავება, ტირანის სრუტის ბლოკადის დამთავრება და სუეცის არხში ებრაული გემების მიმოსვლის აღდგენა, რომელიც ეგვიპტემ აკრძალა

Organizing the first peacekeeping force, the UN Emergency Force; November, 1956 (UN photo)

უეცის არხი ითვლებოდა „იმპერიის სასიცოცხლო გზად“, რომლის გადაკეტვის შემთხვევაში გაერთიანებული სამეფოს ეკონომიკა მკვეთრად დაზარალდებოდა.

არხს უდიდესი სტრატეგიული და კომერციული მნიშვნელობა ჰქონდა დიდი ბრიტანეთის კეთილდღეობისთვის, ხომალდების მესამედი, რომელიც არხში გადიოდა, ბრიტანეთს ეკუთვნოდა, ასევე სუეცის გზით ევროპას მიეწოდებოდა მთელი მისი ნავთობის მოხმარების 2/3.

არხის ჩამორთმევას ორივე ქვეყანა განიხილავდა, როოგრც აზიასა და აფრიკაში კოლონიური სტატუსის დაკარგვის დასაწყისს.

სუეცის კრიზისის შედეგები

ინგლისი დარწმუნდა, რომ ამერიკის უგულვებელყოფა არ ღირდა.
კრიზისმა დააჩქარა ბირტანეთის, როგორც კოლონიური იმპერიის დასასრული და საფრანგეთი დარწმუნდა, რომ დიდ ბრიტანეთზე სანდო მოკავშირე სჭირდებოდა. 1957 წელს ხელი მოეწერა რომის ხელშეკრულებას ევროპული ეკონომიკური თანამეგობრობის შექმნის შესახებ. საფრანეთმაც და დიდმა ბირიტანეთმაც გააცნობიერეს, რომ ამერიკის დახმარების იმედად ველარ იქნებოდნენ და გადაწყვიტეს საკუთარი ბირთვული იარაღი შეექმნათ. სუეცის მოვლენები იყო უკანასკნენი შემთხვევა, როდესაც აშშ ისრაელის წინაალმდეგ წავიდა. ცივმა ომმა ახლო აღმოსავლეთშიც შეაღწია. ეგვიპტეს საბჭოეთთან დაახლოების პასუხად, ისრაელი ამერიკის უახლოესი მოკავშირე გახდა. გაიზარდა საბჭოთა გავლენა რეგიონში, არა მარტო ეგვიპტეში, არამედ სირიაშიც, სადაც სსრკ-მ იარაღის მიწოდება და სამხდრო მრჩევლების გაგზავნა დაიწყო.

ბერლინის კედელი, როგორც ცივი ომის სიმბოლო

1961 წლის 12 agvistos gamoqveynda varSavis xelSerulebis wevri qveynebis mTavrobebis erToblivi gancxadeba `dasavleT berlinis garSemo wesrigis damyarebaze~, xolo 12-13 agvistos Rames gdr-m SemoiRo mkacri sasazRvro reJimi dasavleT berlinTan. dasavleT berlini SemosazRvruli iqna ekliani mavTul-xlarTebiT da aRmarTuli iqna Robe, რომელიც შემდგომ ცივი ომის სიმბოლოდ იქცა

<u>რა გახდა ბერლინის კედლის აღმართვის მიზეზი?</u>

დასავლეთ ბერლინი საბჭოთა კავშირისთვის და აღმოსავლურ გერმანული რეჟიმისთვის მუდმივი თავის ტკივილი გახდა. მოსახლეობას კომუნისტური გერმანიის დატოვების სურვილი უფრო და უფრო უძლიერდებოდა, დასავლეთის თავისუფალი საბაზრო იდეოლოგია აღმოსავლეთ ბერლინისთვის უფრო მიმზიდველი ხდებოდა

ცივი ომის დამთავრებამდე

ცივი ომის პერიოდში აშშ–მ შეძლო გამხდარიყო დასავლეთის, ანუ კაპიტალისტური სამყაროს ლიდერი, დასავლური ცივილიზაციისა და ლიბერალურ–დემოკრატიულ ღირებულებათა გადარჩენის გარანტი. ამასთან ერთად ცხადი გახდა, რომ აშშ ცდილობდა მთელ არაკომუნისტურ სამყაროში ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ბატონობის მოპოვებას

ცივი ომის მთავარ აქტორებზე არსებობს ძირითადი სამი შეხედულება :

1)ცივი ომის წარმოშობაში მთავარი დამნაშავე არის საბჭოთა კავშირი და მისი კომუნისტური რეჟიმი, რომელმაც მიზნად დაისახა მთელი მსოფლიოს „გაწითლება“

2) მეორე შეხედულებით, ცივი ომი გამოიწვია აშშ–ის იმპერალისტურმა მისწრაფებებმა მსოფლიო ბატონობისაკენ და კომუნიზმის განადგურების განზრახვამ და მესამე შეხედულებით- გერმანიის განადგურებამ წარმოშვა ძალის ვაკუუმი ევროპაში და ორი სუპერძალა (აშშ და სსრკ) ცდილობდა შეევსო ეს ვაკუუმი. მაშასადამე, ცივი ომი იყო ჩვეულებრივი კონფლიქტი ბიპოლარული მსოფლიოს ორ ზესახელმწიფოს შორის და იდეოლოგიური მომენტი აქ მხოლოდ დამხმარე როლს ასრულებდა

ცივი ომის დასასრული

ისევე როგორც რთულია დაადგინო ცივი ომის გამომწვევი ზუსტი მიზეზები, ასევე რთულია ზუსტად განსაზღვრო მსოფლიოს უდიდესი იმპერიის დაშლის მიზეზებიც. მრავალი მეცნიერი მრავალი წლის ანმავლობაში იკვლევდა და დღემდე იკვლევს ამ საკითხს, თუმცა, ზუსტი პასუხი არ არსებობს.

CUBA
KOREA
NATO
USA
NATO
est. 1949
Ireland
Britain
Holland
Belgium
BRD
DDR
Poland
France
Spain
Italy
Norway
Sweden
Finland
(Sov. bases)
Sw.
Austria
TRAITORS
PULPIT
JOIN
HOLLYWOOD
VIETNAM
HIROSHIMA
WARZAW PACT

გმადლობთ ყურადღებისთვის !

გამოყენებული წყაროები :

ზურაბ აბაშიძე "საბჭოთა კავშირი გუშინ, დღეს, ხვალ" ზურაბ აბაშიძე "დანგრეული კედლის ჩრდილში"

* გაჩეჩილაძე, რევაზ ,, ჩემი მეოცე საუკუნე (ტომი II) .თბილისი, „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“, 2011.
[http://www.osaarchivum.org/guide/
*[http://www.cybertrn.demon.co.uk/ *
[http://www.conelrad.com*
[http://archives.cbc.ca*
[http://coldwarfiles.org*
[http://www.cnn.com
http://ydcgblog.blogspot.com